

IZHAJA VSAKI DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične števe, se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovšini, Dornbergu itd. Zastarele števe, po 5 nvč. (10 stot.).

OLASNI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolo ne. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 8 st. mm, osmr. tnice, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnj. vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnjenih naročnin, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: cele letno K 5-20, pol leta 2 80

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom) Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18. Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOKOJAVNE VESTI

Romunski prestolonaslednik na Dunaju.

DUNAJ 19. Romunski prestolonaslednik Ferdinand je danes došel na Dunaju. Opoludne je prišel na Dunaj, bivajoče v hotelu „Edinosti“. Zjutraj pri nadvojvodi Fran Ferdinandu je bil sprejet. Po večerji odpotuje prestopoma na Dunaj, bivajoče v hotelu „Edinosti“.

DUNAJ 19. Romunski prestolonaslednik Ferdinand je danes došel na Dunaju. Opoludne je prišel na Dunaj, bivajoče v hotelu „Edinosti“.

DUNAJ 19. Cesar je imenoval romunskega prestolonaslednika imejiteljem 96. polka. Prestolonaslednik je zvečer odpotoval v Monakovo.

Romunski parlament.

BUKAREŠT 19. Parlament je sklican na redno zasedanje za 15. oziroma 28. novembra.

Francoska zbornica.

PARIZ 19. Zbornica je na svoji predpoludanski seji nadaljevala specialno debato o vojnem proračunu. Z ozirom na nekatere od govornikov izražene bojzani dal je vojni minister poveljna pojasnila o efektivnem stanju kavalarije ter je pripomnil, da je ista v stanju biti tri ure po mobilizaciji na vztočni meji.

Mednarodna konferenca.

PARIZ 19. V različnih listih razširjena poročila o težavah, ki so se pokazale pri pogajanjih o konferenčnem programu, so brez podlage. Tukajšnjem merodajnim krogom je znano, da se dotična pogajanja nadaljujejo normalno.

Manifestacija za klerikalno šolo v francoski koloniji.

PARIZ 19. Guverner Saint Pierza de Wiquetoni je brzojavno sporočil ministru za kolonije da so se vršile puščice demonstracije v prilog prvotnem šolam, ustanovljenim od klerikalcev. Vendar manjka v depeši poročilo, da so manifestantje na guvernerjevi palači razvili ameriško zastavo. Predvčerajšnjem so se manifestacije pono ile pred stanovanjem sodnika, ker je isti obsodil učitelja neke privatne šole v denarno globo. — Govori se, da je guverner naprosil francosko vlado, naj odpošlje v Saint Pierre de Wiqueton vojaško ladjo.

(Saint Pierre je otok, oddaljen 75 kilometrov od južnega obrežja Nove Fundlanije.)

Nemški državni zbor.

BEROLIN 19. Na dnevnem redu je bila reforma državnih financ. Govoril je državni kancelar knez Bülow.

Iz Maroka.

LONDON 19. Kakor poročajo „Daily Telegraph“ iz Tangerja, se glase poročila iz Feza, da je bil Raisuli imenovan guvernerjem rodov med Tangerjem in Kasser el Kebirjem. Raisuli se je obvezal plačati Magzemu 40.000 funtov, od katerih je še odplačal 800 funtov. Rodovi, med katerimi je ta vest povzročila veliko razburjenost, žugajo zapreti vsa trgovinska pot med Tangerjem in Kasser el Kebirjem ter Fezom.

Nova era na Kitajskem.

PEKING 19. Danes je bilo izdanih več razglasov. Eden teh ediktov veleva med dru-

gim, da se močno zastraži prepovedano mesto. Drugi razglas odreja, da bo era novega cesarja nosila ime Hsuanburg. Tretji razglas določa naslov za umrlega cesarja, našteva njegove zasluge in opisuje zasluge, ki si jih je Huang-tsi pridobil za prestolje.

Iz Japonske.

KOBE 19. Cesar si je ogledal japonsko floto, ki šteje 110 vojnih ladij, nevstevši podvodnih čolnov.

Praga 19. Nemškim ministrom-rojakom imenovani dr. Schreiner se je danes poslovlil od nemške sekcije deželnega kulturnega sveta. Dr. Schreiner je bil doslej predsednik deželnega kulturnega sveta.

Dunaj 19. Cesar je imenoval romunskega kralja generalom pehote.

Rim 19. Papež je včeraj danes v avstrijski brixenski knezoškofiji in deputaciji v katoliških škofijah.

Karlovi vari 19. Semkaj je prispel na leto. — Štajerski namestnik grof Clary.

Ogrski državni zbor.

BUDIMPEŠTA 19. Predsednik Justh je otvoril sejo ob 10 uri 15 minut. Zbornica je nadaljevala generalno debato o državnem proračunu. — Poslanec Brediceanu (Romun) je izjavil, da je naloga naroda osti iskati stike med različnimi narodi in ista tudi najdejo, da pride do stalnega in trajnega mira. Govornik je proračun odklonil.

Del Zagorac je v hrvatskem jeziku pojasnil, kako se Hrvatski generalno škoduje, ker se ogrska vlada ne drži na zvezi. Izjavil, da je sporazum in definitivna rešitev hrvatskega vprašanja potrebna že radi anekacije Bosne in Hercegovine. — Poslanec Sigmund (neodvisna levica) je obdolžil vlado, da slabo gospodari. Izjavil je, da bo glasoval proti proračunu. — Del. Vrbanić je govoril o hrvatski in se bavil z današnjimi razmerami na Hrvatski. Govornik bo glasoval proti proračunu. — Del. Grahovac je govoril proti proračunu tudi hrvatski. Na to je bila debata odložena na jutri.

IZ BALKANA.

Nekaj časa se je zdelo kakor da so se duhovi v Srbiji in Črnogori nekoliko pomirili in da so izključeni krvavi zapletaji vsaj do sestanka balkanske konference. To pomirjenje se je pripisovalo dobrohotnim opominom, ki so jih dali v Petrogradu srbskemu prestolonasledniku. Zanj se pa so pričele prihajati zopet jako vznemirljive vesti. Izlasti hrvatskim listom prihajajo poročila z Balkana na naraščanju vojevitosti in s tem narašča tudi bojazen, da visi mir le še na eni sami niti. To bojazen oživljajo tudi razne vesti o vojaških odredbah se strani Avstrije.

Iz Črnogore poročajo, da utrjujejo stare nekdanje turške utrdbe: Nikšić, Puž, Podgorica, Presjeka in Vlostup. Dalje javljajo iz Kotora, da se je mnogo Črnogorcev, ki so bili zaposleni na Bolgarskem povrnilo v domovino preko Kotora. Rekli so, da so pozvani, ker se bliža vojna.

In zdi se, da smatrajo tudi v Avstriji dogodke precej resnimi. V nedeljo se bo vršil skupen ministerski svet avstrijskih in ogrskih ministrov. Na tem ministerskem svetu da bodo razpravljali o raznih gospodarskih

odredbah, ki so v zvezi z dogodki na Balkanu. Na resnost položaja bi kazala tudi vest, da se hoče od ogrske strani staviti predlog, naj se, ko poteče provizorična trgovska pogodba s Srbijo, definitivna pogodba ne predloži parlamentoma. S tem se hoče menda nekako pritisniti na beligradske kroge in jih odvrniti od usodnih korakov.

Načrt srbskega navala v Sandžak.

Dunaj 19. „Sudslav. Kor. poročila iz Plevja: Turške oblasti so dobile v roke načrt navala srbskih ustaških čet v novopazarški sandžak. Po tem načrtu štejejo te čete 20 do 36.000 mož in obstoje v prvi vrsti iz bosansko-hercegovskih emigrantov v Belemgradu, iz Črnogorcev v Srbiji; makedonskih ustašev — 500 čet po 25 do 30 mož in vseh dobrovoljnih čet, ki so se v zadnjem času osnovali v Belemgradu. Vse čete so že na meji in zamorejo vsak hip navaliti v Sandžak.

Ženske zapuščajo Kotor.

Dubrovnik 19. Včeraj so iz Kotora dospele semkaj s parnikom vse žene častnikov in uradnikov.

BOSNA.

Nov mohamedanski list.

Sarajevo 19. Mokamedanci, ki so se udeležili poklonstva deputacije, so na nekem shodu sklenili ustanoviti mohamedanski list. List bo zastopal čisto mohamedanske interese in ostane z drugimi irakcijami v dobrih odnosih. List bo v začetku izhajal po trikrat na teden.

SRBIJA.

Beligrad 19. Na željo večine slušateljev so včeraj zopet pričela predavanja na vseučilišču.

Potovanje Milovanovića brez uspeha.

Iz Beleggrada javljajo, da je potovanje ministra za unanje stvari Milovanovića ostalo brez uspeha. Govori se, da namerava Milovanović odstopiti. Staroradikalci bi radi vrgli vlado.

Opomin velesil.

Beligrad 19. Danes je bil objavljen sledeči oficijelni komuniké: Sinoči so zastopniki Anglije, Italije, Nemčije, Rusije in Francije dali srbski vladi prijateljske opomine, naj v interesu dobrih odnosov s sosedno monarhijo umakne od meje svoje čete ter naj prepreči eventualno nabiranje ustaških čet. Ministerski predsednik je izjavil zastopnikom velesil, da se ne nahajajo ob mejah nikake srbske čete in da se ustaške čete sploh ne zbirajo.

Kraljevska vlada bo slej ko prej resno skrbela za to, da se onemogoči sestavljenje ustaških čet. Ministerski predsednik je o tej priložnosti opozoril zastopnike velesil na dejstvo, da so v zadnjem času avstro-ogrsko vojaške oblasti večkrat kršile srbski teritorij, in na odredbe, ki jih je sosedna monarhija brez vsakega povoda ukrenila nasproti privatnim in uradnim osebam in tudi nasproti srbski državi sami. Ministerski predsednik je izročil zastopnikom seznam o teh raznih slučajih ter jim je v dokaz kršenja srbskega ozemlja pokazal razae avstro-ogrsko vojaške predmete, najdene na srbskem ozemlju, in sicer kavalerijsko sabljo z gravirano znanambo „11. dragonski polk“, nadalje kavalerijsko vo-

jaško čepico z upisanim imenom „Tschernek“ in častniški daljnogled.

ČRNAGORA.

Žena avstrijskega diplomatskega agenta odpotovala iz Cetinja.

Kotor 19. Žena avstro-ogrškega diplomatskega agenta barona Khuna je včeraj prispela v Kotor in odpotovala dalje s parnikom.

BOLGARIJA.

Proti bolgarskim carinskim listinam.

Carigrad 19. „Ikdam“ poročila, da je porta ukazala carinskim uradom, naj ne sprejemajo bolgarskih listin in certifikatov,

TURČIJA.

Parlamentarne volitve.

Carigrad 19. Glasom dospelih poročil je bilo doslej izvoljenih 180 poslancev, to je nekoliko nad polovico.

Orijentska železnica.

Londonski „Daily Telegraph“ poročila iz Carigrada, da ponuja Bolgarska družba orijentskih železnic 40 milijonov frankov. Pogajanja s Turčijo se nadaljujejo.

Istra v očigled novim viharjem.

II.

Ko je infamija, zagrešena v Puli, dosegla svoj namen, je „Piccolo“ — snel krinko. Nas ni presenetil. Mi smo predvidjali to, ker smo vedeli, koliko se more računati na italijansko lojalnost. Temu svojemu prepričanju smo dali takoj izraza, ko je italijanski deželni volilni odbor podal tisto izjavo, v kateri si je — kakor pravi novodobni Pilat — pral roke radi italijanske kandidature v III. volilnem okraju puljskem. Nam je bilo takoj jasno, da je bil to le hinavski manever, s katerim je deželni volilni odbor izogniti se odgovornosti za to, kar je — odobraval in če je bil kdo še v kakih dvomih, da-li je bila ona izjava iskreno mišljena, ali pa le komedija: zmagoslavni spev v „Piccolu“ po volitvi je moral odpreti oči tudi zadnjemu slepcu, da je videl vse politično nepoštenje naših narodnih nasprotnikov.

Pred par dnevi si je „Piccolo“ nadel krinko, da bi trosil peska v oči slovanski javnosti in vladi. V isti hip pa, ko je ta politična lumparija vspeja, je snel krinko in je streljal iz vseh svojih možnarjev zbog velikega veselja. Radoval se je na italijanski kompaktnosti, ki je porušila slovanska domišljavanja; priznal je, da mu je bilo „doloroso“ (da ga je bolelo), ko je moral priobčiti tisto izjavo deželnega volilnega odbora; priznal je, da je bil tudi za tega poslednjega velika žrtev, ko je moral čuvati vsaj videz lojalnosti nasproti sklenjenemu kompromisu; in radoval se je na heroični borbi, ki jo je izvajevalo italijanstvo v Puli, ki da je najvažnejše središče italijanstva v deželi!

Priznal je — na kratko povedano — da so gospoda z ono izjavo uprizorili le grdo sleparsko komedijo.

Ali mimogredé bodi povedano, da igra grdo komedijo s tem, da kriči, da je bila z volitvijo v III. volilnem okraju puljskem izvršena slavna revindikacija italijanstva v Puli.

PODLISTEK.

Ples v „Narodnem domu“.

Spisal. Sandor Ksaver Gjatski. — Prevel. C. Š.

A v sredi tega navdušenja se je približala Gaju krasna Slavonica, gospica Slava. Vsa vzneta in razburjena ga je vjela za roko in jo navdušeno pritisnila na svoji ustnici, da jo poljubi, predno Gaj pripomni, kar je hotel. In v isti hip je vzela cvetje, s katerim jej je bila okičena glava in prsi, pa je je nudila Gaju.

— Vsprejmite v znak večne hvaležnosti, veliki probutijlji naroda, vsprejmite od neznanke deklice, ki jej za vedno napravite s tem čast in srečo — je spregovorila lepa deklica drhtečim in odločnim glasom, vsa zarjavena od dražestne sramožljivosti, ali od velikega navdušenja.

Gaj se jej je globoko poklonil, jo prijel za obe roki, kateri je poljubil in potem je prislonil ustnici k njenemu čelu, da je poljubil pred vsemi.

Vsa družba je bila vzneta ob tem prizoru. V tem krasnem dekletu kakor da niso videli le gospice s plesa, marveč je bilo vsem kakor da se jim je približala posebjena Slavija, ali boginja iz Perunovih ali Svetovih višin. Vse vse je zbralo okolo nje, mlade-

niči so jej poljubljali roko, gospe so je pritisakale na prsi in vse se jej je zahvaljevalo, ker je počastila splošnega narodnega ljubljence in voditelja njihovega. Tudi Pavel in Marija sta pohitela k njej. Pavel je komaj dospel, da se jej pokloni in poljubi roko, kajti že je Marija objela devojko in jo poljubljala.

— Oj, gospica Slavica, kako mi je ljubo! — je spregovorila Marija vsa zadovoljna, da se je namerila ta prilika.

— Pa vi veste moje ime? — je odvrnila gospica začujeno, ljubozno in srečno zročna na Marijo in držeča jo trdno za roko.

— O, ves večer se zanimam za vas. In tako sem izvedela.

— Menda vam je povedal gospod Mirković? On jedini me pozna, in zdi se mi, da ste plesali žnjim.

— Da, on mi je povedal.

— E, potem si morem misliti, da me ni ravno priporočal.

— Menda vidite, da ni govoril nič slabega, da me ni slabo obvestil, ko sem zagrabila po priliki, da vas spoznam! — je rekla Marija, ki jej ni ugajala Slavina pripomba.

— Čudno! Kajti gospod Elemir Mirković je sin našega nasprotnika, človeka, ki hoče po sili, da bodi vse madjarsko. In sam se smatra za Madiara, proganja naše narodne ljudi in rodoljube istotako, kakor Jan-

kovič in vsi drugi, ki so se pomadjarili in zatajili svojo slovansko kri!

Deklica je govorila to strastnim izrazom in neko odločnostjo, ki je navadna le možkim.

Marija ni dospela, da bi jej kaj odgovorila, ker je v družbi zopet navstala silna in vzneta radost.

Gaj je namreč v dsljnjem razgovoru z Ristovićem govoril o veliki ljubezni, ki greje vsako hrvatsko srce za vse, kar je slovansko.

In hvallil in slavil je radi tega svoje prijatelje. A da dokaže Ristoviću, da niso to le besede, pokazal mu je nekoliko listov, ki jih je prejel od mladih zagrebških klerikov, a ti listi so bili pisani s cirilico in polni ljubavi za slovansko besedo pred božjim oltarjem.

Vse je navdušilo, ko so videli to. In vsej tej skupini ni minola Gajeva beseda o slovanski ljubavi le kakor lep in primeren rek, ampak v resnici je srce vsakogar vstrepalo od te ljubezni, ki je lebdela nad vsem proratorom in kričila vseh. Vse je bilo te ljubezni, vse je bilo srečno po njej in kakor osvetljeno, ter je v ta hip občutilo neki silni ponos in nedogledno varnost po pogledu, ki je kazal, da se polje te ljubezni razteza od krajev večne zime do vročega bajnega juga, od Severnega morja do Carigrada, od sredine do kraja, dalje vztočne Azije.

— Velika nam je, velika naša slovanska

domaćija! — je vskliknil Pavel ter skočil na mizico, da je tu vzneta, ognjenim govorom spregovoril o slovanstvu in njegovi siljajni bodočnosti.

V dvorani je skoraj zmanjkalo plesalcev in plesalk; vse se je stisnilo sem; glasba je svirala le dvem trem parom, tu v stranski sobi pa se skoro niso mogli makniti.

Videči to, je prišla Pavlu misel, da jih odvede vse v dvorano. To je tudi storil takoj. Gaj je to odobril in navzoči odboriki „Narodnega doma“ se tudi niso protivili. In tako se je, mesto nadaljevanja plesnega reda, mesto plesanja, zabava spremenila v navdušeno narodno skupščino, kjer se je kakor na kakem zboru govorilo o rodoljubnih željah in namerah, o znamenitosti slovanske misli in o slovanski vzajemnosti, o potrebi slovanske sloge proti skupnim sozračnikom, ki vedno hečejo, da bodi Slovan suženj.

Posebno Ristović burno je bil pozdravljen od vseh. V njem so gledali najbližjega slovanskega brata, brata-dvojčka, kakor je rekel Pavel, kar je izzvalo silnega in brezkončnega odobravanja. Vsakdo je hotel, da mu izkaže svojo ljubezen, vsakdo je želel, da mu se približa in izmeni žnjim kako srčno besedo. Pa, ko je tudi on začel govoriti in izražati srbske pozdrave z dolnjih strani — ni bilo veselju ne konca ne kraja.

In zora mladega dne je pozdravila ta vzneta, rodoljubni zbor. (Konec.)

Le z borimi 6 glasovi večine je zmagal italijanski kandidat v zvezi dejstvu, da je mnogo hrvatskih nezavednih volilcev pod krutim terorizmom glasovalo za njihovega kandidata, in v zvezi dejstvu, da nekoliko naših zavednih — imena so nam znana — ni šlo volit. Da ni bilo terorizma, in da ni bilo — čemu bi takjili to? — nekoliko zmešnjave v našem tabornju, dr. Laginja bi bil izvoljen z veliko večino! Če je torej „Piccolo“ že radi take zmage iz sebe od veselje, potem je to znak, da so signori postali jako skromni in da stoji italijanstvo Pule na zelo slabih nogah, in je torej njihovo veselje zelo hlinjeno.

Ali to ni manjša perfidija, ki so jo zakrivali oligarhični signori. Ta perfidija je tako velika, da uprav kriči po satisfakciji! Ta mora pri. In hvala Bogu: Hrvatje in Slovenci imajo tudi dovolj sredstev v rokah, da si pribore tako satisfakcijo toliko izven deželnega zbora, kolikor v deželnem zboru!

Po tem, kar se je zgodilo, ključemo našim z vso opravičenostjo: proč z vso sentimentalnostjo, proč z vsako obzirnostjo do kogar si bodi! Zaprične naj se sveža, neizprosna borba, kajti dogodki so nas poučili, da nasproti takim sovražnikom je vsako transigiranje greh! Naj le pridejo viharji, ki sčistijo zrak! Italijani so sejali veter, zato naj žanjejo — vihar!

Dobili smo grenko lekcijo, ki pa bo koncem konca le koristila. Lekcijo pa je dobila tudi slavna vlada. Odslej naj se ne obrača več na slovansko stran s sladkimi besedami, ampak gromi naj na italijansko stran, ako noče, da bi mislili o njej, da igra komedijo, in ako hoče, da jej bomo verjeli, da jej je res do tega, da pride v tej nesrečni deželi do normalnih odnosov.

Nočemo hrvatskim in slovanskim poslanecem usiljevati svojih nasvetov, kako naj vodijo borbo, le jedno zahtevamo od njih: bodi borba, odločna in neizprosna proti nasprotniku, ki ne zasluži nikake vere in ki ga morejo spametovati le — udarci.

Še jednega momenta ne smemo prezreti. To je dejstvo, da je bil c. k. mož — četudi umirovljeni —, ki je posodil svoje ime za tako infamijo in perfidijo. Ne proglamo sedanje vlade odgovorne za to, kar se je dogodilo. Ali kandidatura Frankova v III. volilnem okraju puljskem je dragocen prispevek k umevanju zgodovine viharjih političnih in narodnih bojev v Istri, k umevanju mučenstva našega naroda v Istri in njegovih nevspehov, k umevanju, kako je bilo možno, da je v moderni in ustavni državi manjšina v kaki deželi trinoški in absoluten vladar, a večina brezpraven suženj. Dejstvo, da je umirovljeni c. k. poštni upravitelj dal svoje ime za takov čin politične infamije proti hrvatsko-slovanskemu narodu v Istri, to dejstvo nam odpira vpogled v dosedanjí vladni sistem v Istri. Na kandidaturi Frankovi vidimo, v kakem duhu se je vzgajala doslej birokracija v Istri in v kakem duhu je delovala izven urada in v uradu!! V Franku vidimo le tip mišljenja dosedanje birokracije v Istri. Njegova odlojna kandidatura nam pravi, kje in kakega pomočnika je imela italijanska manjšina na ohranjanju svoje krute hegemonije v zvezi s tistim zakonom, na katere so isti uradniki prisegli. Kandidatura c. k. človeka ob takih okolnostih je dokazom, koliko hinavstva, zlobe in zavratnosti je v rekriminacijah Italijanov, češ, da se imajo Slovani v Istri le vladi zahvaliti na svojih vseh. Tej drzni laži stoji nasproti resnica, da so Slovani v Istri svoje dosedanje vpehe izvajali le s svojo močjo, svojim delom in svojo požrtvovalnostjo in da so morali te vpehe v pravem pomenu besede s silo iztrgati iz rok Italijanov in — dosedanjih vlad.

S sedanjim izdajstvom Italijanov, s po-gaženjem dane besede, oziroma z dogodki, ki bodo sledili temu izdajstvu, pa pride tudi za sedanjo vlado tisti psihološki moment, ko bo morala pokazati, da hoče na mesto dosedanje vladnega sistema — podajata italijanski nasilnosti postaviti sistem, oprt na zakon in princip pravičnosti in jed-nakosti, ali pa hoče tudi ona nadalje dajati potuho dosedanjemu političnemu, socialnemu in gospodarskemu zločinstvu?!

Jugoslovanski minister-rojak?

Graška „Tagespost“ piše, da se govori, da bo dalmatinski državni poslanec Ivčević imenovan jugoslovanskim ministrom-rojakom.

Kancelarska kriza v Nemčiji.

Listi so prinesli vesti, da se rajstagu priobiti vseh onega odločilnega razgovora med nemškimi cesarjem in kancelarjem Bülowom. To se je imelo zgoditi v včerajšnji seji. Ali — ni se zgodilo.

Merodajni krogi se brččas boje, da bi to izzvalo novih burnih razprav. S tem v so-glasju bi bila tudi vest, da skuša predsednik parlamenta vplivati na poslance, naj bi v bodoče opuščali napade na cesarja ter da naj svoje pritožbe naslovljajo na kancelarja.

Razne stranke so predložile predloge, da se ustvari zakon o odgovornosti ministrov. O teh predlogih bo državni zbor razpravljal menda prihodnji teden.

Iz vsega se daja sklepati, da je kancelarska kriza za sedaj odpravljena in da je Bülowu pripadla naloga, da se svojo minist-rsko odgovornostjo zaščiti ponesrečenega Viljema. Tudi gori omenjena prizadevanja, da

se cesar obvaruje pred parlamentarnimi diskusijami, involvirajo pripoznanje: grešil je, ali odpustite mu!

Tittonijev govor v italijanski zbornici.

Iz Rima javljajo, da poda minister za unanje stvari v zbornici svoj ekspozé o vna-njem položaju. Glede aneksije Bosne in Hercegovine izjavi, da Italija privoljuje v to, da pa ob enem zahteva, da se vrši konferenca.

Ogrska

Jutri odpotuje ministerski predsednik dr. Wekerle na Dunaj, kjer bo konferiral z ministrom za unanje stvari baronom Aehrenthalom. — O predmetu konference ni ničesar znano.

Hrvatska.

Konferenca hrvatskih delegatov v Budimpešti.

Hrvatski delegatje so imeli v Budimpešti skupno konferenco, na kateri so določili svojo taktiko o proračunski debati in o aneksiji Bosne in Hercegovine. V proračunski debati bode Hrvatje sodelovali le v mali meri, dočim be na debati o aneksiji Bosne in Hercegovine govorilo čim več govornikov.

Banda ponarejevalcev denarja aretirana.

V Osjeku je policija aretirala tri osebe, Josipa Kiša, Szekeresa in Kerty-ja, ker so ponarejali petkronske tolarje.

Drobne politične vesti.

Francosko posojilo. Iz Pariza poročajo, da je finančni minister predložil parlamentu načrt novega francoskega posojila v znesku 2 milijard frankov.

Dnevne vesti.

Obstrukcija italijanskih odvetnikov na tuk. trgovskem sodišču. Italijanski odvetniki Gasser, Musafia in Consolo so na dveh razpravah na tukajšnjem trgovskem sodišču protestovali proti slovanskemu prisodniku, ki da je nezakonit, ker da so bili slovanski prisodniki imenovani od ministerstva, ne da bi jih bila predložila tuk. trgovska zbornica. Rečeni odvetniki so se pritožili toliko proti slovanskemu prisodniku, kolikor proti vsemu sodišču, češ, da ni nepristransko, da bi moglo sklepati o rečeni odklonitvi.

To postopanje italijanskih odvetnikov ni nič drugega nego zlobna obstrukcija, ker njihovo zatrjevanje o nezakonitosti slovanskih prisodnikov je popolnoma brez vsake podlage. Kajti, trgovska zbornica ima le pravico predlaganja prisodnikov na trgovskem sodišču, nikjer pa ni nikakega določila, da je ministerstvo tudi vezano, da te predloge odobri. Na imenovanju ima ministerstvo popolnoma svobodno roko. Te dni je više deželno sodišče razpravljalo o rečeni pritožbi in je isto odklonilo toliko glede zahtevanega izključenja slovenskega prisodnika in odklonitve trgovskega sodišča za odločenje o tem zahtevanem izključenju.

Ta razsodba, ki že sama na sebi pomenja hud udarec za italijanske odvetnike, sloni na sledečih razlogih:

„V stvarih civilnega prava se more na podlagi §. 19. jurisdiccijskega reda odkloniti sodnike le tedaj, ako je oseba, pozvana, da fungira kakor sodnik, že po zakonu izključena od izvrševanja tega urada, ali če obstoji zadosten razlog, za dvome na njegovi nepristranosti.“

Vzroki za izključenje so taksativno navedeni v §. 20. jurisdiccijskega reda; a, ker tisto dejstvo, ki je navajajo stranke, ni spredvidjeno v navedenem §., se ga ne more vpoštevat v razprošeni razsodbi.

Izključenje iz strahu radi pristranosti moglo bi temeljiti na širšem kriteriju, ali tudi to se ne more vpoštevat, če ni veljavnega razloga, radi katerega bi se moglo dvomiti o nepristranosti sodnika, ali odklonjenega sodišča. Takov vzrok pa mora biti verjeten in takšen, ki opravičuje dvom o nepristranosti. V navzočem slučaju pa nedostaje takega vzroka, kajti, če tudi je res, da je bil odklonjeni prisodnik pozvan v funkcijo od odklonjenega sodišča, pa je bil isti po obstoječem redu zaprišežen od sodišča, oziroma od njegovega prisodnika, ne more se utemeljeno trditi, da rečeno sodišče ni vršilo svoje dolžnosti in da bi bilo izdalo pristransko razsodbo, in to tem manje, ker navedeni razlogi niso dovolj resni.

Ker torej nedostaje vsacega in kakoršnjega si bodi vzroka, da bi se moglo prisodnika izključiti od izvrševanja njega funkcije in da bi se moglo dvomiti na nepristranosti odklonjenega sodišča, trebalo je v smislu §. 23. jurisdiccijskega reda in radi ekonomije v razsodbah odbiti oba predloga za odklonjenje.

Iz tega utemeljevanja je razvidno, da više sodišče samo ne smatra italijanske odvetnike resnimi in da so vsi njihovi protesti le golo kljubovanje, na katero se ne more ozirati nobeno sodišče.

Gospodje tirajo le frivolno obstrukcijo, a zato so dobili tudi krvavo lekcijo.

Se ena blamaža. Na trgovskem in pomorskem sodišču se je vršila razprava, na

kateri je eno stranko zastopal slovenski odvetnik dr. Abram, drugo pa italijanski odvetnik dr. Polacco. Predsedoval je svetnik Povšič, a votana sta bila svetnik Cosulich in prisodnik Dejak.

Tudi na tej razpravi je dr. Polacco odklanjal prisodnika Dejaka, češ, da je ta med tistimi prisodniki, ki so nezakonito imenovani. Senat pa je sklenil ne le, da ne predloži tega slučaja viši oblasti, marveč tudi ni izključil prisodnika od sklepanja v tem slučaju. Senat je zavrnil toliko izključenje prisodnika, kolikor odklanjanje vsega sodišča.

Dr. Polacco je označal razsodbe, sklenjene od tega nepravilno sestavljenega sodišča, kakor neveljavne. In ker bi bila — tako je izvajal dalje — njegova pritožba uničena, ako bi se nadaljevala razprava o tej pravdi, je predlagal, naj se izvršenje storjenega sklepa suspendira, dokler se ne izreče o tem više sodišče.

Senat je odbil tudi ta predlog in razprava se je nadaljevala.

Dr. Palacco pa je zapustil dvorano, češ, da ne more dalje sodelovati na taki „nepravilni“ razpravi. Zahteval je, da naj sodišče nasprotnika obsodi v plačilo stroškov te „nezakonite“ razprave. Dr. Abram pa je napovedal kontumacijo, valed česar je nasprotnik izključen od sodelovanja v prvi instanci in ne more predlagati nikakih nadaljnih dokazov.

Sodišče je odklonilo predlog dra. Polacco, vsprejela predlog dra. Abrama ter je prisodilo temu poslednjemu za breme nasprotnika 24 kron za 1½ ure, kolikor je razprava po njegovi krivdi dalje trajala. To se pravi: dr. Polacco je temeljito pogorel.

Sandor Gjaljski. — Danes donášamo zvršetak podlistka „Ples v narodnem domu“. To pa je samo eno poglavje najnovejšega dela slavnega hrvatskega književnika Sandora Gjaljskega: „Za materinsku rieč“. Iz prevedenega dela je razvidna tendenca tega izbornega romana: borba Hrvatov z Madjari okolo 48. leta, ko je v Hrvatski banoval ban Jelčić.

Onim, ki poznajo hrvatski jezik, pripočemo toplo, da bi prečitali v originalu vse to delo, ki se je more dobiti v Slovanski knjigarni, ulica Valdicivo 40. Tako se seznanijo s kaj interesantnim in važnim razdobjem v zgodovini hrvatskega naroda. Ob enem opozarjamo svoje čitatelje, da v tej knjigarni — umeje se, da po originalnih cenah — dobivajo tudi najnovejša izdavanja Jazničevega slovensko-nemškega in nemško-slovenskega slovarja (IV. natis).

Nadalje opozarjamo one, ki se uče ruskega jezika, da je ravnokar došlo najnovejšo izdavanje Mandelkernovega „Rusko-nemškega in nemško-ruskega jezika“. To je mal žepni format in stane K 5-40.

„Lavoratore“ pravega? Po mestu krožijo že dije časa glasovi, da socialistično glasilo „Il Lavoratore“ v kratkem neha izhajati — najbrže s koncem tega meseca.

Ako se to uresniči, potem je to viden znak, da gre tudi s stranko nizdoli in da so bile zadnje njih zmage nenaravne, to je, da niso bile izraz moči stranke, ampak splošnega malkontentstva s tukajšnjimi razmerami. Jasno je torej, da so preveč zidale na te „zmage“, kar jih je zavedlo, da so razširili preko resničnih svojih moči. Tak list zahteva mnogo denarja, oziroma veliko število odjemalcev.

Nov vseslovanski mesečnik. V drugi polovici meseca decembra t. l. prične v Petrogradu izhajati mesečnik „Slavjanskij Mir“ (Slovanski svet). Izdajatelj lista je I. Lavrin V prospektu pravi uredništvo: Ko pričemo izdajati nov list, smo si stavili za svojo kulturno nalogo, da delujemo za kulturno zbljžanje slovanskih narodov. Mi smatramo za veliko napako za rusko občinstvo, da je dosihdob bila le malo poučna o slovanskih literaturah. Za to bomo priobčali v vsaki številki čim najboljše prevode izbranih, v prvi vrsti sodobnih proizvodov iz vseh slovanskih jezikov (češkega, poljskega, slovaškega, srbsko-hrvatskega, bolgarskega in slovenskega jezika. Poleg tega se bodo v mesečniku priobčevali tudi originalni ruski proizvodi. Vsaka številka bo po možnosti tvorila za se celoto. List stane na leto 3 rublje, za pol leta 1 rub. 60 kopejk, za 3 meseca 85 kopejk. Naročnina in rokopisi naj se pošiljajo na naslov: Redakcija žurnala „Slavjanskij Mir“, St. Petersburg B. O. 5. linija d. 36. kr. 21.

Slavnost. Badeli smo ime imenitni prreditvi, ki se bo vršila v soboto 21. t. m. v „Narodnem Domu“ pri Sv. Ivanu. Če katero društvo in kateri okraj, zasluži gotovo sv. Ivan vse naše simpatije in naše priznanje. Tu je bila vedno večina narodna. Upamo, zato, da se kdor le more, odzove vabilu in počasti s svojo prisotnostjo našo slavnost!

Ta dan se prvokrat otvori prenovljeno in krasno naslikano veliko dvorano, ki je vredna, da si jo vsak ogleda, kajti s ponosom moremo povdarjati, da je najlepša v vsaj okolici in se daleč na okolo.

S prispevki te slavnosti se ima nabaviti telovadno orodje novostanovljenemu „Sokolu“. Želi se pa kakor vedno pomagati tudi naši vedno potrebni šolski družbi sv. Cirila in Metoda. Slavnost bo poveličarilo sodelovanje

režiserja tržaškega gledališča, našega izbornega g. Verovškega. Na odru bomo zopet gledali našega priljubljenega Borovščaka in našega „Fregolije“. g. Stoko. Že ta imena menda zadostajo, da se vsakdo potrdi in pride v soboto 21. t. m. v „Narodni dom“ pri sv. Ivanu začetek ob 4. uri pop.

Errata corrigé. Ker je v včerajšnji številki pomotoma izostalo, izrekamo tem potom danes prisrčno hvalo vrlemu „Tržaškemu Sokolu“ in slav. akad. fer. društvu „Balkan“, ki sta se udeležila po večji deputaciji, kakor tudi našemu procvetajočemu nabrežinskemu odelku, ki je prihlet in „korpore“ na naš prvi družinski večer.

Kolesarski „Zdravo!“ ODBOR Trž. kol. društva „Balkan“.

Posiljanje vezanih knjig v Rusijo. Vezane tiskovine (vezane knjige, vezane brošure) so v Rusiji podvržene carini ter jih radi tega ni dovoljeno pošiljati v to deželo kakor tiskovine ali pa v pismlih.

Take predmete je možno uvažati v Rusijo samo potom tovrone pošte.

Poroke rojstva in umrljivost. — Od 8. do 14. novembra se je v tržaški mestni občini poročilo 49 parov. Rodilo se je 122 otrok, in sicer 71 moški in 51 žensk; od teh 19 nezakonskih. Umrlo je 95 oseb, in sicer 49 moških in 46 žensk.

V kavarni „Balkan“ je bila sinoči zamenjena pelerina. Prosi se dotičnika, da jo odda pri blagajničarki omenjene kavarne.

Tržaška mala kronika.

Grožnje izgnanega ragnikola. — Dninar Feliks Donda, star 33 let, iz Vidma, je bil radi mnogostevilnih obsodb izgnan iz Trsta in od monarhije sploh že od l. 1899; Toda vedno, čim ga je avstrijska policija gnala čez mejo, je bil že za par dni nazaj v Trstu.

Predvčerajšnjem ob 2. popoldne je sluga kapucinskega samostana Karl Umkar zaprosil intervencijo redarja, ker mu je Donda kaj hudo zagrozil. Redar je opomnil nasilneže in, ker je isti psoval in žaljivo odgovoril, ga je tudi aretiral.

A Dondi ni ta uradi čim čisto nič imponiral, marveč je začel besneti, kakor kak podivjani bik, traktiral je redarju s pestmi in brcami; pobral je celo velik kamen in ga je hotel zalučati proti redarju. Tedaj je ta-le potegnil sabljo in vdaril s ploskvijo po njem. Takoj je izpustil kamen; prireka sta dva druga redarja in konečno so besneža spravil na policijo, kjer se je povrh prijavil pod krivim imenom. Ali tič je bil dobro znan in vtaknil se ga v kletko, da pričaka svoje vsodo. Redar je moral iti lečit se na zdravniško postajo.

Velik pretop v ulici Arcata. — Včeraj popoldne je nastala v ulici Arcata hrupna rabuka med nekaterimi težaki. Dva sta bila precej ranjena. Nista pa hotela povedati svoje ime na zdravniški postaji.

Neki tretji je bil aretiran, a ker je bil totalno pijan, se ni moglo tudi iz njega izvedet; zakaj se je šlo. Privlekli so ga na policijo, zvezanega kakor nek ogreki salazur, ker se je bil vrgel na tla in ni hotel na noben način slediti redarjem. Na policiji so pustili, naj prespi svojo pijanost.

Drug pretop z redarji. — Predvčerajšnjem zvečer ob 9. in po je bil v vinarni ul. S. Sergio št. 10, aretiran težak Josip Naglič, star 19 let, ker je okradel dne 14. t. m. svojo lastno mater Heleno. Pri aretiranju se je uprav besno in silovito postavil v bran občinskima redarjema, ki sta mu ukazala, naj jima sledi. Začel je vihteti roke in noge, tako da sta redarja morala potegniti sabljo. Na policiji se je vedel jako drzno; tako je uradniku, ki ga je vprašal za ime, odgovoril: „Imenujem se papagal!“ Pridržali so ga na razpolago deželnemu sodišču.

Smešnica: Kako se zove papir, ki pije črnilo?

Učence: Pijanec.

Koledar in vreme. Danes: Valois sp.

Jutri: Darovanje Marije Dev.

Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne

+ 12 Cels. Vreme včeraj: deževno.

Vremenska napoved za Primorsko: Veči

noma megleno in deževno. Zmerni vetrovi.

Temperatura malo spremenjena.

Naše gledališče.

Kakor naznanjajo po mestu razobešni plakat, bo stalo naše gledališče v dveh prihodnjih praznikih v znamenju burke in veseligre.

V soboto, na dan M. Devica od Zdravja se bo vprizorila originalna burka s petjem On in njegova sestra. Bila je to v lanski sezoni ena izmed najuspešnejših prireditev in je še v svežem spominu vspeh burna veselost, ki jo je vzbudil g. režiser Verovšek v vlogi pismonoše Ahačiča, kakor tudi uspeh njegove „sestre“ dične gospice Janove.

V tej predstavi — prvi z godbo in petjem v tej sezoni — bo, kakor lani, sodeloval ves orkester šantjaskoske čifalnice z mešanim pevskim zborom ured.

Prepričani smo, da k tej burki-opereti; ki glede originalnosti nima kmalu para, pride naše občinstvo v razveseljivem številu.

V nadelju pa se vprizori repriza toli krasne in duhovite veseligre „Katakomba“, ki so pri primjeri dosegli buren uspeh.

Obe predstavi začneta točno ob 8. uri zvečer.

Tržaška gledališča:

Politeama Rossetti. Na sinočnjo predstavo, ki je bila posvečena kot častnen večer vrlemn baritonistu Stracciariju, je prihitelo občinstvo v mnogobrojnem številu. Slavljencu je bil izročen, med splošnim pleskanjem, krasen posebni venec s trakovi, potem ko je odpel v družbi dveh umetnikov celo tretje dejanje opere »Ernani«.

Danes odmor. Jutri predzadnja predstava opere »Favorita«.

Fenice. Danes ob 8. zvečer se bo zopet ponovila opereta »Vagabundi«.

Jutri dve predstavi, in sicer: pop. ob 3.15 »Pomladni dih« in zvečer ob 8. »Okolu svetu v 80 dneh«.

Društvene vesti.

Tamburaški odsek pevsk. društva »Danica« na Kontovelju priredi v nedeljo 22. t. m. v dvorani »Gospodarskega društva« ples, ki bo trajal od 4. do 9. ure zvečer.

Pogrebno društvo na Vrdeli bo imelo svoj 40. redni letni občni zbor, jutri, v soboto dne 21. novembra v svoji lastni hiši, na Vrdeli, z običajnim dnevnim redom.

Telovadno društvo »Tržaški Sokol« vabi na II. »Družabni večer« ki se bo vršil v soboto dne 21. novembra 1908. v društveni teloradnici. Vspored: 1. Tučik: »Triglav«, koračnica izvaja elitni orkester; 2. »Nagovor«, brat Joško Cvek; 3. »Boieldieu«: Overtura iz opere »Bagdaski Kalif«, izvaja elitni orkester; 4. »Hajdrih«: »Slovo od lastovke«, moški zbor; 5. »Solospjev, brat Fran dr. Irgolič; 6. Leo Fall: »Dolarjev valček«, izvaja elit. orkester; 7. Štoka: »Instrumentar«, burka s petjem, muziko in kupleti (v gl. bil H. O. Vogrič); 8. Steger: »Spanaka podoknica«, izvaja elit. orkester; 9. Kočjančič: »Ljubezen in pomlad«, moški zbor; 10. Oskar Tetras: »Sloves«, valček, izvaja elitni orkester. Šaljiva pošta, svobodna zabava in ples.

Začetek ob 8. uri in pol zvečer. Vstopnina 40 stotink.

Vodstvo »Narodnega doma« v Sv. Ivanu pri Trstu vabi na slavnost s plesnim venčkom v korist Ciril-Metodo ve podružnice in nabavo telovadnega orodja. Slavnost se bo vršila v soboto dne 21. novembra 1908. v novo sliškani dvorani narodnega doma v Sv. Ivanu. V plemeniti namen sodelujejo iz prijaznosti poleg domačinov tudi gospodje: Borovščakov, Štoka in Verovšek. Začetek točno ob 4. uri popoldne.

Čitalnica prvi sv. Jakoba opozorja vse one gospice, ki se še žele vpisati v glazbeno šolo, da se vrši danes petek od 6-8 ure zvečer vpisovanje v društvenih prostorih. Objednam se opozarja p. n. pevke in pevce, da se bo vršil danes ob 8. in pol. uri pouk v teoriji.

Jutri, sobota odpade običajni ples, k radi sodelovanja društvenega pevskega zbora in orkestra pri predstavi »On in njegova sestra«.

V nedeljo se bo vršil ob 4. in pol uri ples v društvenih prostorih. Med plesom šaljiva pošta.

Narodni pipčarski klub od Sv. Jakoba priredi v soboto, dne 5. decembra t. l. zvečer ob 8. uri s sodelovanjem pevskega društva »Mirija« v prostorih g. Babiča Miklavžev večer. Že lansko leto so pokazali pipčarji, da znajo privediti svojim znanecem in prijateljem kaj zabavnega. Posebno pa so veseli otroci, kadar zagledajo Miklavža, ki veličastno koraka po sobi ter razdeljuje raznovrstna darila, dajajoč starim in mladim lepih naukov iz knjige modrosti. Knjigo prinese Miklavž iz nebeskih višin s seboj, toda darov, ne prinese sam, ampak prinesejo naj jih pipčarji sami, da jih on potem razdeli, kakor se mu bo videlo primerno. Njegov oskrbnik je zanesljiv in mu vse izroči.

Se nekaj: Tudi drugi nebeski in peklenški zastopniki nastopijo, toda ni treba imeti preveč strahu, saj moliti zna vsak.

Vesti iz Goriške.

Židovsko-madžarsko-nemška nadutost. V Gorici so producirali sedaj dve kinematografski podjetji, eno na izvornem trgu, drugo v dvorani restavracije »Central«.

Zadnje objavlja svoje oglase v treh jezikih, namreč v laškem, slovenskem in nemškem, prvo pa le v laško-nemškem. Zdi se, da podjetje v Centralu delo veliko konkurenco onemu na izvornem trgu, ker drugače si ne moremo tolmačiti napada lastnika tega v glasilu magistratovem na prvega. Razglasuje namreč v poslanem, da kinematograf v Centralu žali goriško prebivalstvo, ker razglasuje svoje predstave tudi v eksotičnem (t. j. slovenskem) jeziku. Kdo je lastnih kinematografu na izvornem trgu, pripoveduje naslov notici. Za trg sv. Andreja in tudi sploh ob tržnih dneh prihaja mnogo Slovencev v mesto, ki obiskujejo te predstave. Kam naj gredo o čem lahko razsoja po povedanem vsaka priprosta kmečka ženica!

Pozor na žice! — (Iz Povirja-Gorenj.) Dne 6. t. m. bi bila posestnika Andraja Štoka iz Gorenj št. 25. skoraj zadela občutna škoda. Ena njegovih krav je pogoltnila med krmo kos telefonske žice.

Avgusta meseca so imeli tod vojaki vaje in po Gorenjah je bil razpet vojaški telefon. Neke viharne noči je strela pretrgala žico, ki je padla v travo in na cesto. Vojaki so nekaj

pobrali, a gotovo niso posebno pazili, da bi bili pobrali vse kose te žice. Imenovani posestnik ima travnike in polje tik ceste. Po kosil je seno in deteljo, ki jo poklada živini. Tako je prišel v krmo kakih 15 cm dolg in nad 5 cm širok omet te žice. Krava je seveda hlastnila po njem, ker je žica radi električne izolacije ovita v gumijev ovoj. Posestnik je slučajno opazil to in le z velikim naporom se mu je posrečilo izvleči živali iz goltanca pogoltnjeno. Le nekaj trenutkov pozneje, pa bi bil ob kravo. Tem potom opozarjam vse posestnike, ki imajo travnike in deteljišča ob železniški progi, naj pazijo, da se jim ne zameša v krmo kak kos žice.

Posebno nevarno so take telefonske žice ovite z gumijem, ker te živina hlastno požira.

Vsekakor je boljša previdnost v pravem času, nego pa pozneja občutna škoda. Toliko v opomin.

Porotne razprave v Gorici prično 26. t. m. Doalej so določene 4 razprave, med temi tudi Avgustu Semuliču iz Brestovice radi roparskega napada na mlinarja Petra Furlanija pri Devinu. Kakor znano je Semuliču po napadu zbežal v Videm, kjer so ga aretirali in pozneje izročili okrožnemu sodišču v Gorici.

Predavanje v Gorici. V sredo zvečer je predaval v prostorih »Zveze nar. društva« v Gorici g. dr. Anton Drmota iz Ljubljane. Soba je bila nabito polna, kar pa ni čudo, ker je tudi silno majhna. Večina poslušalcev so bili dijaki; tudi par dam je bilo navzočih.

Poslušalci so pazljivo sledili Dermotovemu predavanju »o individualizmu«. Dr. Dermota je povedal nekaj subjektivnih naziranj, ki se prav tehtna; ali skozi vse predavanje se je vlekla rdeča nit socialno-demokratskega agitovanja. Udrihal je po Bleiweisu, ki da je bil mora za takratno slovensko življenje. Za primer je dal Levatika, ki je moral radi svojih načel pobrati šila in kopita pred Bleiweisom. Rekel je, da je Mahnič oče slovenskega liberalizma, ker ga je hotel ugonobiti v kali. Ravno s tem se je počelo, kar bi se lahko ne bilo. Pač subjektivno mnenje. O klerikalni stranki je povedal, da je bolj demokratična nego liberalna, da je povzela od liberalne stranke idejo združništva, kar je ideja liberalizma.

Povspjel se je do trditve, da kdor veruje v liberalne, t. j. individualistične (!) ideje, ta je 100 let za nami! Edino prava stranka da je socialno-demokratična stranka, ki vsebuje prave ideje!

G. dr. Dermoti gre sicer vsa čast na predavanju, ker jezik ima dober in dandanes, ko je pri nas v Gorici suša na predavanjih, se že rado ploska dobremu govorniku. »Narodni prosveti« se zahvaljujemo na predavanju in se priporočamo še za naprej, ampak prosimo: ne političnih poddukov, ampak resnih stvari. V tem času, ko imajo v Ljubljani predavanje o aneksiji Bosne in Hercegovine, pač ne gre, da prihaja k nam nas poučevati nekdo o preporni domači politični točki!

Med ponesrečenimi rudarji v Radboru pri Hammu je tudi 20 Slovencev. Kakor znano se je v rudniku Rodbod pri Hammu na Vestfalskem ponesrečilo nad 300 rudarjev. Med ponesrečenimi rudarji je žal tudi nad 20 Slovencev. Med temi so kakor poroča »Soča« štirje bratje Andrej, Tomaž, Anton in Ivan Kravanja iz Soče št. 140 pri Bovcu. 70letni oče je h kratu izgubil vse svoje odrasle sinove. Prvi trije so zapustili vdove z otroci. Ponesrečil se je tudi Jožef Cuder isto iz Soče. Ostali Slovenci so večinoma Stajerci.

Vesti iz Istre.

Ljubite se med seboj! — Iz Boljunca dne 10. novembra 1908.

Za pokojnim Josipom Žerjalom, članom društva »Prešeren« in »Narodne delavske organizacije«, ki je nmrl v Puli dne 24. okt. t. l., bila je dolinski župni cerkvi sv. maša zadušnica, ki jo je daroval včg. kanonik Zupan iz Doline dne 5. novembra ob 7 uri in pol zjutraj. To sv. mašo so naročili člani zgoraj navedenih društev in dogovorili se z dolinskimi cerkv. pevci, da bo pel med mašo pevski zbor društva »Prešeren«. Dolinski cerkveni pevci so zadovoljno privolili.

V to svrhu prišel je ves pevski zbor društva »Prešeren« — kakor tudi člani nepevci — s črno ovito zastavo v dolino. Tudi mnogo členov N. D. O., se je udeležilo sv. maše.

Do tu vse redu. Ob 7. uri zjutraj — torej pol ure pred začetkom sv. maše — je dobil g. Venturini pismo sledeče vsebine:

Dolina, 4. 11. 1908.

Blagorodni gospod organist!

Danes sem žal zvedel, da nameravajo jutri v četrtki peti necerkveni pevci iz Boljunca. Ako je res tako, Vam rečem, da to ni prav, ker imamo dolinske svoje pevce. To je nekaka demonstracija! Gospodar kora je župnik, torej pojte vi sami, ali dolinski pevci, iz Boljunca pevcem ne dovolim ali odstopim od maše.

Z spoštovanjem Jos. Zupan l. r. župnik.

Direktni dovoz štajerskih kokoši in ajc. Specijaliteta: Graške Poularde. Cene dogovorne. — Postrežba na dom Ulica Campanile št. 15.

Velika zaloga plaščev dolgih paletot, jop, oblek, kril in bluz za gospe in gospodične. Obleke in površniki za dečke in deklice vsake starosti. Cene zmerne. Giorgio Jess fu G. Trst, ulica Barriera vecchia šte. 15.

PEKARNA in SLADČIČARNA VINKO SKERK, Trst, ul. Acquedotto 15, podružnica ul. Miramare 9. V moji pekarni se vdobi vsaki dan 3 krat frišen kruh in se dovaža vsak čas tudi na dom. Dobi se tudi najfinejše moke iz najboljših mlinov, biškote, in posebno pa specijaliteta za čaj. Dobi se tudi veliko izbero botiljk ruma in vsake vrste čaja, ter vse to po najnižji ceni. Spoštovanjem V. SKERK.

Napak je misliti, da se »dobra kava« pripravlja le iz »samih kavinih zrnc«, nikakor — kajti dober pridatek povikša kavino moč in njen okus. To je resnično; prepričajte se blagovoljno s poskusom — — — pristnega »Franck« vega« pridataka za kavo.

ALLA CITTA' DI TRIESTE Trst, ulica Giosuè Carducci št. 40 (prej Torrente) Trst. novi dohodi za zimsko sezono. Moške obleke kamgarn barvane in črne. Obleke za otroke in dečke od 3 do 10 let. Velika izbira paletot za moške in dečke. Površniki in jope z ovratnikom astraham ali zajčvo kožo. Specijaliteta tu- in inozemskega blaga ter lastna krojačnica za izdelovanje oblek po meri. — Fuštanjaste srajce, hlače iz bombaževine, spodnje hlače, pletenine in druge potrebščine za delavce, po cenah brez konkurence. — Govori se slovensko.

Nova prodajalnica :: z veliko izbero hišnih in kuhinjskih predmetov po najzmernejših cenah. Vincenz Pibrouz, junior ulica delle Poste šte. 3.

Velika zaloga sira :: s specijaliteto lastnega izdelka Parmegiano, Reggiano, Lodigiano, ovčji, EMENTHAL itd. Vsi izdelki stari in prastari. Absolutno konkurenčne cene. Donà & Perissinotto Trst, ulica Giuseppe Parini št. 4.

VELIKA ZALOGA furlanskih jajc vedno svežih. Najfineje alpsko čajno maslo znamka 2 zvezdi. — Dnevni dohod. — Sir in slanina. — Specijaliteta »LIPTAUER«. Postrežba na dom. Cene zmerne. — Prodaja na drobno in debelo. Rodolfo Contro, ulica delle Acque 5.

Dr. Fran Korsano specijalist za sifilitične in kožne bolezni ima svoj ambulatorij v Trstu, v ulici San Nicolò šte. 9 (nad Jadransko Banko) Sprejema od 12. do 1. in od 5. in pol do 6. in pol pop

solidno in elegantno po zmernih cenah Pohlštvo Rafaele Italia TRST — Via Malanton 7

„Al Popolo“ V dobroznani prodajalnici zgotovljenih oblek TRST, ulica S. Sebastiano 7 (Cavana) najde se VELIKO ZALOGO oblek, paletot, površnikov in jop za moške in dečke. Kožuhl dolgi in kratki absolutne novosti po najzmernejših cenah. SPECIJALITETA oblečic za otroke ter hlače in perila za delavce.

Na to je šel g. Venturini sam prositi v. g. kanonika, naj odstopi od svoje nakane in dovolji petje. Prepričeval ga je, da to ni nikakva demomonstracija, ampak hvaležen spomin pevecov do svojega umrlega sočlena. Ali g. župnik se ni dal pregovoriti.

Ko je nas g. Venturini obvestil o svojem nevspehu smo bili seveda užaljeni v dno duše. Vseeno smo se udeležili sv. maše in pel je sam g. Venturini.

Boljuncani smo čislali g. kanonika in župnika Zupana kakor vzor-duhovna in nepristranskega moža in mu tudi sedaj ne odre-kamo spoštovanja.

Zamerjamo mu pa, da se je dal prego-ovoriti od gospodov kapelanov Sonca in Volka do takega nastopa. Javna tajnost je, da sta se kapslana Sonc in Volk dne 4. novembra skupno sprehajala se živo razgovarjala in nekaj ukrepala in da sta šla potem v Dolini k v. g. kanoniku Zupanu.

Tudi ni prav, da ni g. župnik že dne 4. t. m. obvestil g. Venturinija o svojem ukrepu, ampak da se je čakalo do tihom pred mašo. Gg. Sonc in Volk nista torej niti pokoj-niku odpustila, ker je bil člen našega dru-štva. G. župniku-dekanu v Dolini pa priporo-čamo naj bo v bodoče bolj oprezen, ko mu prihajajo taki nasveti.

Vesti iz Kranjske.

Lov na medvede so napravili te dni ko-čevski lovci. Srečali so res medveda z dvema mladitama, a ustrelil je neki Kraus le enega mladica. V kočevskih gozdih je baje še ka-kih 10 medvedov.

Vesti iz Štajerske.

Hud mrzaz so imeli prve dni tega tedna v ormoškem okraju: V Ormožu je v torek zjutraj kazal toplomer 11° C pod ničlo.

Prelozitev velikih počitnic na ljudskih šolah. V ormoškem okraju je sklenilo več krajnih šolskih svetov in posemičnih občin, da se velike počitnice na ljudskih šolah iz praktičnih ozirov prelože v mesec september in oktober, kakor je že po Srednjem in Zgor-Štajerskem uvedeno na več šolah.

Konec popivanja. V Cogetincih v Slov. goricah je nekdo ustrelil 24-letnega kočarje-vega sina Al. Gomizija. Bil je v krčmi za natakarja, in je tante odpravil, ko je prišla policijska ura. Zato ga je nekdo ustrelil. Za-prtih je 6 fantov.

Razne vesti.

Lov na medvede v Bosni. Iz Sarajeva javljajo, da je bil po nalogu okrajne oblasti v Zenici vprizorjen lov na medvede v gozdih okolu postaje demila. Na lovu je bilo ustreljenih osem velikih medvedov. En medved je bil težko ranjen in je pobegnul, a ga radi slabega vremena niso mogli najti.

Židovski jezik in volilna reforma na Ogrskem. — „Pester Lloyd“ je sprožil vprašanje, kako odloči odbor za volilno reformo glede osih volilcev, ki znajo pisati in čitati samo židovsko; to je, ne znajo ni madjarski ni kateri drugi narodnosni jezik. Bodo-li ti posredni ali neposredni volilci. To zanimivo vprašanje ima rešiti odbor za volilno reforme.

Amerika za Žide v Rusiji. Židovski listi poročajo, da je minister za unanje stvari Združenih držav pisмено obvestil znanega milijonarja in dobrotnika židovskega Jakoba Zifa, da je ameriška vlada naprosila rusko vlado, naj odpravi omejitve, ki jih morajo Židje, ameriški podaniki, trpeti na svojih pra-vicah vsled najnovejših zakonov in odredb ruske vlade. Ako bi Židje ne dobili vseh pravic, ki jih imajo v Rusiji kristijani, upo-rabi ameriška vlada — stroga sredstva nasproti ruskim državljanom v Ameriki. V Ameriki ne obstojajo nikake razlike med židi in kristijani, ni javne ni privatne, ameriška vlada pa ne more dopustiti, da se z enim delom njenih podanikov v inozemski državi krivično postopa.

Amerikanski Židje nestrpljivo pričakujejo odgovor ruske vlade. Ta vest se glasi malo verjetno, ker bi ta korak amerikanske vlade značil umeševanje v notranje stvari druge inozemske države.

Ogromen banket. — Dne 12. t. m. je bil zaključen mednarodni kongres hotelijerjev v Rimu. O tej priliki je bil v palačih lepih umetnosti prirejen banket, o katerem prinašamo nastopne podatke: Bilo je 1500 ude-ležencev, med njimi minister Rava, rimski župan Nathan itd. Sedem sto je bilo nata-karjev in drugih oseb, med temi 60 kuharjev. Rabilo se je 8000 krožnikov, 10.000 kozarcev, 22.000 možev in vilic. Gostje so pojedli 4000 komadov kruha, 225 rac, 2225 piščancev, 120 komadov rib, 350 kg riža a ostalo v razmerju.

Največi zvon na Nemškem je oni v stolni cerkvi v Kolinu. Zvon tehta 543 starih centov. Kampelj je dolg 3 cente, težak pa 15 centov. Zvon je visok 3'25, širok na kraju 3'42 m. Debel je doli 29, gori 8 centimetrov.

Originalno reklamo je iznašel neki znani restavratv v New-Yorku. V svoji restavraciji ima samo numerirane stole. Vsako soboto odpre. Gostje si lahko izbero sedež kakršnega hočejo. Gost, ki je cel teden sedel na številki, ki je v zapечатeni kuverti, dobi povrnen denar, katerega je tekom tedna zapravil v go-stilni in povih še kot častno darilo zlato uro.

Mali oglasi.

V mlekarni „Hrušica“ ulica delle Poste št. 16 dobiva se naravni med I. vrste. 1794

Kraški teran in belo vipavsko, prodaja Anton Starc, Trst, ul. San Lazzaro šte. 22, po 96 stotink liter, in belo 72 stot. Za gostilničarje in krčmarje dogovorne cene 1852

Stanovanje primerno išče mala družina (3 osebe) v bližini velike vojašnice. Prednost imajo stanovanja v novi hiši, ali ona, ka-tera imajo vpeljano vodo in plin. Pogodba tudi za več let. Ponudbe pod „Tri osebe“ na Inseratni od-delek Edinosti. 1721

Dve veliki sobi uporabo kuhinje se odda v najem za 22 gld. mesečno. Ulica Fabbri št. 1, po Scala dei Fabbri na desni. Voda v hiši. 1839

Svoji k svojim! Svoji k svojim!
Izdelaovalnica prvih jugoslovanskih drož

JOSIP KADUNC

LJUBLJANA

priporoča svoje priznane čiste žitne drože (kvas) po najnižjih cenah. — Pošiljanja z obratno pošto. — Stalnim odjemalcem primeren popust.

Pult (visoka pisalna miza) malo časa rabljen, proda „Inseratni oddelek Edinosti“ (via G. Galatti št. 18, prtiličje — Narodni dom). 1784

Prodajo se obleke, paletots za moške in dečke. Plačilo na obroke. KO-STORIS, ulica Giosue Carducci št. 16, prvo načrt., blizu restavracije Cooperativa ex Hacker. 1813

Pozor gostilničarji!

Z ozirom na naredbo c. kr. Namestništva v Trstu glede prepovodi točenja novega vina naznanja podpisano društvo, da ima na prodaj še kakih

400 hektl. dobrega starega vina

(belo in črno)

Potrošno Obrtno Gospodarsko Društvo v Buzetu (Istra)

Skladišče zgotovljenih oblek in krojačnica

I. FARCHI

Trst - ul. Giosue Carducci 32 (vogal Sant. Santerlo)
PODRUŽNICA: ul. Barriera vecchia št. 5.

Obleke se izdelajo v lastni krojačnici.

Prvo primorsko podjetje za

prevažanje pohištva in spedijsko podjetje

RUDOLF EXNER - TRST

Telefon št. 347. - Via della Stazione št. 17. - Telefon št. 7

Filijalke v PULI, GORICI, REKI in GRADEŽU.

Prevažanje pohištva na vse kraje tu- in inozemstva v zaprtih patentnih vozovih za pohištvo, dolgih 6 do 8 metrov.

(Obiljanje predmetov, ki se jemljejo na potovanje in prevažanje blaga na vse pruge.)

Sprejema se tudi pohištvo in druge predmete v shrambo v lastni za to pripravljena suha skladišča.

Edini tržaški zavod za

ČIŠČENJE in SHRANJEVANJE PREPROG „VACUM-CLEANER“.

Točna postrežba in nizke cene.

Novici in Novice

ne zamudite obiskati dobroznano slaščičarno !!!

Matteo Stoppar, Trst

ulica S. Giacomo št. 7 (Corso)
Filijalka: Via Giuseppe Caprin šte. 9

kjer najdete bogato in veliko izbero Konfetov bomboniere in slaščic po zmernih cenah. — Vina in likerji prav dobri v betilkah. Telefon 1464

Prodajalnica manifakturnega blaga

HUGO SCHMIDT

Trst, ulica Rojane 2 (hiša Tuzzi)

Bogata izbera

pokrival, nogovje, pletenin, spod-njih hlače, sraje, fuštanja, lawn-tennisa, robeev, šarp itd.

po najzmernejših cenah

kakor tudi vseh drobnih predmetov

Novo pogrebno podjetje

Pisarna in prodajalna Via Vincenzo Bellini št. 13.
Telefon št. 1402 (poleg cerkve sv. Antona Novega) Telefon št. 1402
Zaloga oprave ulica Massimo D'Azeglio št. 18

Prereja pogrebe od najprostejše do najelegantnejše vrste v odprtih, kakor tudi v s kristalom zaprtih vozovih.

Ima bogato zalogo vseh potrebščin za mrliče, kakor: kovinaste in lepo okrašene lesene rakve; čevlje, vence iz umetnih cretic, kovine, porcelana in perl.

Bogata zaloga: VOŠČENE SVEČE. Cene nizke, da se ni bati konkurence.

Za slučaj potrebe se uljudno priporočajo **HENRIK STIBELJ** in drugi.

Narodni greh napravi, kdor se pusti sli-kati drugje in ne v odli-kovanem fotografskem ateljeju Antona Jerkiča v Trstu zraven velike pošte št. 10, v Gorici Gosposka ulica št. 7. — Svoji k svojim! 1267

18.000 kron razpolagam na prvo instalaci-jo mešetarjev. Ponudbe pod „18.000“ na Inser. odd. Edinosti. 1828

Črevljarnica

Baldinelli

Eleganca, trpežnost, ekonomija.

Sprejema se naročila po meri ter se iz-vršuje v 24. urah.

Sprejme se naročila za nepremočljive postole. Po-pravljanja po zmernih cenah.

Prodaja najboljših voščil za čevlje.

Trst, ulica Crosada šte. 5, Trst (Vogal ulice Punta del Forno).

V TRSTU

Piazza San Giovanni št. 2

se odpre velika podajalnica pre-skrbljena s vsakovrstnim manifa-kturnim blagom specijaliteta.

15.000 parov čevljev in postolov za moške, ženske in otroke. Velika izbira svilenih dežnikov.

Vsi ti predmeti prodajajo se po jako zmerni ceni samo v veliki zalogi

Piazza San Giovanni št. 2.

TVRDKA

Adolf Kostoris

skladišče oblek za moške in dečke

Trst, via S. Giovanni 16, I. n.

prodaja na mesečne ali tedenske obroke obleke in površnike za moške, perilo i. t. d.

Najdogovornejše cene.

KOLESA

Helical Premier

Prve znamke

od K 170 naprej.

Pnevmatiki po K 6" in pnevma-tična čreva od K 5" naprej.

Vsakovrstne potreb-ščine in šivalni stroji HID & NEU po najnižjih cenah.

Riccardo Sanzin

Trst, ulica delle Poste 6, Trst

Čevjar-nica

Giovanni Lekan

TRST, ulica Giulia 7, TRST

odlikovana z državno kolajno 1908 na modni razstavi v Trstu.

Izdeluje vsakovrstno obualvo po meri z naj-večjo eleganco in solidnostjo. Specijaliteta ortopedičnih izdelkov in amerik. čevljev.

CENE ZMERNE.

Hočete se prepričati?

obiščite velika skladišča

Marije Salarini

Ponte della Fabra 2 | ul. Poste Nuove
(vogal Torrente) Alla città di Londra

Velik izbor izgotovljenih oblek za moške in dečke kostumi za otroke. Površniki, močne jope, kožuh in rarnih paletotov. Obleke za dom in delo. Delavske obleke. Tirolski loden. Nepremočljivi plašči (pristni angleški) specijaliteta: blago tu- in inozemskih tovarn. Izgotovljajo se obleke po meri po najnovejši modi, točno, solidno in elegantno po nizkih cenah.

Umetni

fotografični atelje

pri sv. Jakobu
ulica Rivo št. 42 (prtiličje)
TRST.

Izvršuje vsako fotografsko delo kakor tudi razglede posnetke, notranjost lokalov, por-celanaste plošče za spomenike, itd. itd.

POSEBNOST

Povečanje vsakatero fotografije.

Radi udobnosti P. N. naročnikov spre-jema naročbe in izvršuje na domu ali zunaj mesta.